

109. zsoltár: Sancti Augustini Sermo ad populum

Amennyire megengedi az Úr - aki szavának és szentségeinek szolgájává tett engem köztetek, most a 109. zsoltárt vesszük elő, melyet az imént énekeltünk. Kevés szavú ugyan e zsoltár, de súlyos mondanivalót hordoz. Segítsen hát minket az Úr, aki titeket figyelmessé, engem pedig alkalmassá tud tenni arra, hogy a zsoltárról elmélkedjünk és beszéljen. Éljen a ti lelketek, és figyeljete az Istenre!

Isten határozta meg az idejét mind az ígéretek megadásának, mind az ígéretek teljesedésének. Az ígéretek megadásának ideje a próféták kora volt, egészen Keresztelő Jánosig. Attól fogva, egészen az idők végezetéig az ígéretek teljesedésének idejét éljük. Hűséges az Isten, aki adósunkká tette önmagát: nem úgy, hogy tőlünk kapott volna valamit, amit vissza kell adnia, hanem ígéreteivel. Ám ő kevésnek tekintette a szóbeli ígéretet, hanem íráshoz is kötni akarta magát, s mintegy ígéreteinek adóslevelét adta nekünk, hogy amikor láthatóan valóra válnak ígéretei, az írásban szemlélhessük a teljesedésbe menő dolgok sorát...

Ezen ígéretek közül való a 109. zsoltár, amely nyíltan jövendöl Urunkról, Üdvözítőnkéről, s mi nem kételkedhetünk abban, hogy itt Krisztusról van szó, hiszen mi keresztények vagyunk, és már hittünk az evangéliumnak. Márpedig mikor ő maga, az Úr Jézus Krisztus megkérdezte a zsidókat, hogy ki fiának gondolják őket a Krisztust, azok azt felelték: Dávid fiának. S ő akkor ezzel a kérdéssel válaszolt nekik: "Hogyan mondhatta akkor Dávid a Szentlélekben őt urának, midőn így szól: "Mondá az Úr az én Uramnak: ülj az én jobbomra, míg ellenségedet számollyá teszem a te lábaidnak. Ha tehát lélekben urának mondja őt, hogyan lehet az ő fia?" (Mt 22, 42-45.). A 109. zsoltár kezdődik ezzel a verssel.

1. vers: **"Mondá az Úr az én uramnak: Ülj az én jobbomra, míg ellenségedet számollyá teszem a te lábaidnak."**

A zsoltár elején azt a kérdést kell tárgyalnunk, amit Jézus a zsidóknak feltett. Mi lenne, ha tőlünk kérdezné meg: "Kinek tartjátok Krisztust?" Vajon megvallanánk vagy megtagadnánk őt? Távoll legyen, hogy megtagadjuk! Ha tehát megkérdezné tőlünk: "Dávid fia-e Jézus", és azt mondanánk: "Nem!" - ellentmondanánk az evangéliumnak. Máté ugyanis így kezdi evangéliumát: "Jézus Krisztusnak, Dávid fiának családfája" (Mt 1,1.). Az evangelista azt állítja, hogy Jézus Krisztusnak, Dávid fiának származását írja le. Krisztus kérdésére tehát olyan választ adtak a zsidók, mely megegyezik az evangéliummal. Hogy Jézus Dávid fia, ez nemcsak az ő véleményük, ez a keresztények hite is. Ennek más megalapozását is látom, mikor az Apostol azt mondja: "Ki test szerint Dávid családjából származott" (Róm 1, 3.). Timóteusnak is ezt mondja: "Ne felejtsd el, hogy Jézus Krisztus, Dávid sarja feltámadt a halálból, ahogy evangéliumom hirdeti." S magáról az evangéliumról mit mond? "Ezért hurcoltak meg, sőt mint valami gonosztevőt meg is bilincseltek, de az Isten szava nincs megbilincselve" (2Tim 2, 8-9.). Meghurcolták az evangéliumért, azért az evangéliumért, mely szerint "Jézus Krisztus, Dávid sarja feltámadt a halálból." Ezért hurcolták meg az Apostolt. Krisztus is ezt kérdezte, s amikor a zsidók ugyanazt válaszolták, amit Pál hirdetett, azt ugyanis, hogy Krisztus Dávid fia, ő egy ellenkező kérdést tett fel nekik: "Hogyan mondhatja akkor őt Dávid lélekben Urának"? És idézi a zsoltár tanúság, mely szerint: "Mondá az Úr az én uramnak... Ha tehát lélekben urának mondja őt, hogyan lehet a fia?"

A zsidók erre a kérdésre elhallgattak, hiszen nem tudtak mit válaszolni. De nem kérdezték meg erről az Urat, mert nem hitték el róla, hogy ő Dávid fia. Mi azonban, testvéreim, hisszük is, valljuk is; "a szívbeli hit megigazulásra vezet, a szóbeli megvallás pedig üdvösséget ad." Higyünk tehát és hirdessük is, hogy Jézus Krisztus Dávid fia és ura. Ne szégyenkezzünk Dávid fia miatt, hogy meg ne haragudjon ránk Dávid ura!

Jézust Dávid fiának nevezték a vakok, és visszanyerték szemük világát. Jézus arra ment, s ők hallván az elvonuló tömeg zaját, fülükkel felfogták azt, amit nem láthattak, és hangos szóval felkiáltottak: "Könyörülj rajtunk, Dávid fia!" A sokaság csendesítette őket, de ők a látás vágyától üzve tovább kiáltottak, és nem hallgattak a csitító szóra, - s Jézus látóvá tette őket. Az arra vonuló Jézusnak tehát azt mondták: "Könyörülj rajtunk, *Dávid fia!*" Ő megállt, és megkérdezte tőlük: "Mit tegyek veletek?" "Uram, add, hogy lássunk" - mondták azok. Jézus megérintette szemüket, s ők meglátták a jelenlévő urat, akit arra vonultában megéreztek.

Az Úr tehát akkor tett valamit, amikor ott *átvonult*, ugyanakkor ebből a tetteből valami megmaradt, maradandó lett: a vakok láttak. Más az, ami az Úr számára csak átmeneti jellegű, s más, ami maradandó. Átmeneti volt számára az, hogy megtestesült, a szűztől született, átmeneti a csodatételek, a szenvedés, a halál, a feltámadás, a mennybemenetel: mindez átmeneti volt. Előzőleg Krisztus nem született, nem halt meg, nem támadt fel, nem ment a mennybe. Úgy-e látjátok, hogy mindezek az idővel elmúltak, az időben mutattak meg valamit nekünk, vándoroknak, hogy az úton ne felejtjük magunkat, hanem eljussunk a hazába? A vakok is az út mellett ültek, itt érezték meg az elvonuló Krisztust, és kiáltásaikkal hozzá jutottak. Az Úr e világnak útján átmenve tette meg az átmeneti dolgokat, s ami benne múlandó, az Dávid fiához tartozik. azért kiáltottak a vakok "Dávid fia" felé. Mintha azt mondták volna: "Felismertük az átvonuló Dávid-fiát." Ismerjük fel mi is Dávid fiát, hogy Dávid ura nekünk is megnyissa szemünket!

Mesterünk megkérdezte a zsidókat, s azok nem válaszoltak, mert nem akartak tanítványai lenni. És ha bennünket kérdez meg, mit válaszoljunk neki? A zsidók elnémultak kérdésére, a keresztények viszont e kérdésben oktatást kaptak. Az Úr ugyanis nem azért kérdezett, hogy ő okosabb legyen valami válasz révén, hanem mint gyógyító orvos érdeklődik. Mondhatták volna a hallgatói: "mond meg nekünk te magad, hogyan mondhatja Dávid a saját fiát urának!" - de ők ahelyett, hogy alázatos vallomással eligazítást kértek volna, felfuvalkodott hallgatásba burkolóztak. Mondja meg hát a mi Mesterünk, mit kell felelnünk arra a kérdésre, hogy kinek a fia ő?

Feleljük csak azt, amit hallgatói mondtak, de ne álljunk meg ott, ahol ők elhallgattak. Gondoljunk csak az evangéliumra, amelyet hiszünk: "Jézus Krisztusnak, Dávid fiának családfája". Ha tehát megkérdezi tőlünk Krisztus, kinek a fia ő, a keresztények egyhangúan válaszolják: "Dávid fia". De az Úr tovább kérdez: "hogyan mondhatja akkor őt Dávid lélekben urának?" - S feleljük erre: "Uram, hogyan mondhatnánk meg ezt neked, ha előbb meg nem tanultuk volna tőled? De mi megtanultuk, és megmondjuk neked: Kezdetben te voltál az Ige, az Ige, mely Istennél volt, és te voltál az Ige-Isten, és minden általad lett. Így vagy Dávidnak *ura*. De gyengeségünkért, mivel a test reménytelenségében hevertünk, érettünk testté lett Ige lettél, hogy közöttünk lakozzál. Így vagy Dávidnak *fia*. Bizony, Isten létedre "az Istennel való egyenlőséget nem tartottad olyan dolognak, amelyhez feltétlenül ragaszkodnod kellene" - ezért vagy Dávid ura. "Hanem a szolga alakját felvéve kiüresítetted magadat" - ezért vagy Dávid fia. Amikor azt kérdezed, hogyan lehetsz Dávid fia, nem tagadod, hogy az vagy, hanem a mikéntje felől kérdezed őket. Ha ők, akiket megkérdeztél, nemcsak olvasták volna az Írásokat, de értették volna is azokat, kérdésed feltevéséből rátalálhattak volna a válaszra, és visszakérdezhették volna: "hogyan kérdezhetsz ilyent, hiszen íme, *a Szűz méhében fogan és fiút szül, s Emmánelnek fogják hívni, ami ezt jelenti: Velünk az Isten.*" A Dávid családjából való szűz fogan és fiúgyermeket szül, hogy az Dávid fia legyen. Jézus és Mária ugyanis Dávid házából és nemzetségéből valók voltak. Ez a szűz szülte, hogy ő Dávid fia legyen. De *akit* szült, azt Emmánelnek hívják, ami azt jelenti: Velünk az Isten. Ezért ő ura is Dávidnak.

után uralkodni fog az igazakkal együtt? Most, amíg a halandó élet zajlik, amíg az idő folyama tovatűnik, arra nyúlik ki erőd vas-vesszeje Sionból, hogy ellenségeid közepette uralkodjál.

Uralkodjál csak, Dávid fia, uralkodjál, Dávid ura a pogányok, a zsidók, az eretnekek és hamis estvérek között. Ül az Atyának jobbján, rejtőzz el, hogy hinni tudjanak, amíg be nem telik a pogányok ideje. Így íratott meg: "Az égnek kellett befogadnia őt, amíg be nem telik a pogányok ideje" (Ap.Csel 3, 21.) Hogy feltámadhass, meghaltál; hogy mennybe menj, feltámadtál; hogy az Atya jobbjára ülj, fölmentél a mennybe. Tehát meghaltál, hogy az Atya jobbjára ülj. A halálból jön a feltámadás, a feltámadásból a mennybemenetel, a mennybemenetelből az Atya jobbjára ülés: tehát minden a halállal kezdődött. A nagyszerű dicsőségnek a megalázkodás volt a kezdete. Miközben az Atya jobbjára ülsz, betelik a pogányok ideje, minden ellenséged lábának zsámolyává lesz, s hogy ez megtörténjék, előbb ellenségeid közepette uralkodsz: erre bocsátja ki erődnek pálcáját az Úr Sionból.

A zsidók vaksága okozta halálodat, s azzal, hogy meghaltál, megsemmisítetted a bűnösök adóslevelét. Most nevedben bűnbocsánatot hirdetnek Jeruzsálemtől kezdve mindenütt. Egyesek vaksága mások látóvá tételére szolgált: "A vakság csak részben veri Izrael, míg a pogányok teljes számban meg nem térnek. Akkor majd egész Izrael üdvözülni fog." A zsidók egy részének vaksága megölt téged, de fölmentetted, és véreddel lemostad a pogányok bűneit, s az Atya jobbjára ülve összegyűjtöd azokat, akik hozzád menekülnek. A vakság tehát csak részben veri Izraelt, amíg a pogányok valamennyien meg nem térnek. Akkor majd egész Izrael üdvözülni fog, s akkor minden ellenséged lábának zsámolyává lesz. Has már most ez történik, mi lesz az, ami ezután következik!

6-8. vers: "Az Úr áll a te jobbod felől, haragja napján eltapossa a királyokat. Ítéletet tesz a nemzetek között, a holttesteket halomba gyűjti, összeszúzza fejüket a széles harcmezőn. Útja közben a patakból iszik, azért emeli magasra büszkén a fejét."

Az Úr azt mondta: Ül az én jobbjomra! - most pedig az ő jobbján van az Úr, mintha helyet cseréltek volna. De az imént hallottuk: "Megesküdött az Úr: pap vagy te mindörökké." Ez az Úr az, aki mondá Dávid urának: Ül az én jobbjomra. Most tehát ahhoz szól a zsoltár, aki az esküt tette: Az Úr áll a te jobbod felől.

Ó Uram, aki esküvéssel mondtad: Pap vagy te mindörökké, Melkizedek rendje szerint - Ő, az örök Pap áll a te jobbod felől. Ő, az Úr, akinek azt mondtad: ül az én jobbjomra, míg a te ellenségedet zsámollyá teszem a te lábaidnak. Ő az, aki haragja napján eltapossa a királyokat. Igen: Krisztus a jobbod álló Úr, akiről megesküdtél, és meg nem bánod.

Mit csinál Krisztus, aki az Atya jobbján ül és közbenjár értünk (Róm. 8, 34), aki papként belép a menny titokzatos szentélyébe, s mert egyedül büntelen, könnyen meg tud szabadítani a bűntől (Zsid. 9, 12)? "Haragja napján eltapossa a királyokat." Azt kérdezed, milyen királyokat? Hát elfeledted-e, hogy "fölkelték a föld királyai, és a fejedelmek egybegyűltek az Úr ellen és az ő Felkentje ellen" (2. zsolt.)? Ezeket a királyokat tapossa el dicsőségével, és tehetetlenné teszi őket nevének súlyával, hogy ne tudják végrehajtani tervüket. Minden erejükkel azon voltak, hogy eltöröljék a keresztény nevet a földről. De nem értek célt, mert "aki erre a Kőre ráesik, az összeszúzza magát" (Mt. 21, 44.). Megbotlottak a botlás kövében és szétötrétek, amikor ezt mondták: Kicsoda Jézus Krisztus? Valami galileai zsidó, akit megöltek és meghalt. - Kő lett a lábuk előtt, amely igénytelenül fekszik a porban, de ha megveted, ha nem figyelsz rá, elbotlasz benne. Ha megbotlasz, elesel, s ha elestél, eltaposnak.

Ha ekkora ez elrejtőzött Úr haragja, mekkora lesz a nyilvánosan ítélkező Úré? Krisztus önmagáról mondja: "Aki e kőre ráesik, az összetöri magát, akire pedig rázuhan, azt összeszúzza" (Luk. 20, 18.) Mikor megbotlanak benne, igénytelenül hever a földön. Amikor összeszúzza, akkor felülről jön. Figyeljétek csak, hogy osztja két felé az időt ez a két ige:

megbotlanak - összezúz. Krisztus alázatának és dicsőségének, a rejtett büntetésnek és a nyilvánvaló ítéletnek idejét jelentik. Eljövetelekor az Úr azt nem zúzza össze, aki nem botlott meg benne akkor, amikor még a földön hevert.

"Ítéletet tesz a nemzetek között..." Most még elrejtetten, de lesz egyszer egy nyilvános ítélet. Hogyan tesz most ítéletet? Hallgasd a zsoltár folytatását: **"A holttesteket halomba gyűjti."** Mindaz, aki féli az ő nevét, leborul előtte. Ha leborult, lerombolják benne azt, ami eddig volt, és felépítik benne azt, ami eddig nem volt. Aki viszont megátalkodottan ellenszegül Krisztusnak, az eleve összedőlésre épít tornyot. Jobb, ha te magad veted le magadat a bűn magasságából, és alázatosan az Atya jobbán ülőnek lába elé borulsz, hogy romjaidból ő kezdjen el fölépíteni téged. Mert ha fennmaradsz a gonoszság magasságában, akkor taszítanak le onnan, mikor késznek gondolnád az építményedet! Az ilyenekről mondja a Szentírás: "Rombold, és ne építsd őket!" (27. zsolt. 5.) Bizonyára nem mondaná ezt, ha nem volnának olyanok, akiket azért rombol, hogy azután felépítse őket.

"Összezúzza fejüket a széles harcmezőn." A széles harcmező: a jelen élet. Itt zúzza össze a fejüket. Ezzel a gőgös emberekből alázatos embereket farag. S merem mondani, testvérek, hogy hasznosabb itt a földön "összezúzott fejjel", alázatosan járni, mint emelt fővel menni az örök halál ítéletére.

"Útja közben a patakból iszik, azért emeli magasra büszkén a fejét." Mit jelent a patak? Az emberi halandóság folyamát. Amint ugyanis a patak esővízből gyűlik össze, megduzzad, zúg, elfolyik, és sietve bevégzi folyását, ugyanúgy történik az emberi élettel is. Az emberek születnek, élnek, meghalnak. Egyesek meghalnak, mások megszületnek, majd az ő halálukkor ismét újak születnek; jönnek, mennek, feltűnnek, majd eltűnnek, és nincs maradásuk. Mi maradandó itt a földön? Mi nem iramlik el? Mi nem olyan, mint az összegyűlő és a mélyben eltűnő esővíz? Amint az esőből támadó patak cseppekből ered, s a tengerben eltűnik, és sem előtte, sem utána nem látható, úgy az emberi nem láthatatlan helyről jön, összegyűlik, s a halállal ismét láthatatlan helyre távozik. A közbeeső szakaszon észlelhető, aztán elmúlik. Ebből a patakból ivott Krisztus, és nem restelt inni belőle. Ivása azt jelentette: született és meghalt. *Útja közben* ivott e patakból: nem állt meg a gonoszok útján. S azért ivott e patakból, azért emeli magasra büszkén a fejét, mert "engedelmes lett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig, azért az Isten felmagasztalta őt, és olyan nevet adott neki, amely felette áll minden névnek. Hogy Jézus nevére meghajoljon minden térd a mennyben, a földön és az alvilágban, és minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr!"